

Handlingsplan for Kongeåen

**Vejen og Omegns Sportsfiskerforening
&
Sydvestjysk Sportsfiskerforening**

Udgivet af:	Kongeå Udvalget.
Udgivelse:	1. Juli 1998.
Oplag:	200 stk.
Forside:	Venligst udlånt af Bent Lauge Madsen.
Ide og oplæg:	Michael Deacon og Flemming Sørensen.
Arbejdsgruppen:	Michael Deacon, Flemming Sørensen, Lars Brinch Thygesen, Flemming Nødskouv Christensen og Kurt Bjørnskov.

Eventuelle spørgsmål vedrørende denne handlingsplan kan rettes til Michael Deacon, Frihedsvej 1, 6630 Rødding, tlf. nr. 74847353. E-mail: Michael.deacon@private.dk.

Forord

I efteråret 1997 blev der afholdt et møde i Kongeåudvalget, som er et samarbejdsudvalg for Vejen og Omegns Sportsfiskerforening (VOSF) og Sydvestjysk Sportsfiskerforening (SSF). På mødet præsenterede VOSF et ideoplæg til en handlingsplan for Kongeåen.

Baggrunden for oplægget var de sidste sæsoners meget lave fangster af havørred, som ikke stod mål med de gennemførte udsætninger. Samtidig var der sket en udvikling i holdningen til den genetiske kvalitet af udsætningsmaterialet. Vadehavsrapporten var på samme tidspunkt tæt på udgivelse og foreløbige beregninger af havørredbestandens størrelse tydede på, at bestanden i Kongeåen var langt fra tilfredsstillende.

Ideoplægget gik ud på, at der blev gjort status på foreningernes vandplejearbejde, avlsarbejde og administration af fiskevandet. Dette arbejde skulle resultere i en handlingsplan for Kongeåen hvor den sidste nye viden skulle indarbejdes. Handlingsplanen skulle herefter ligge til grund for arbejdet de kommende seks år (sideløbende med den nye udsætningsplan). På mødet godkendte man det fremlagte ideoplæg og der blev nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra de to foreninger. Resultatet af gruppens arbejde er sammenskrevet i denne **"Handlingsplan for Kongeåens vandsystem"**.

Indholdsfortegnelse

1. Formål.
2. Status på Kongeåens fiskebestand.
3. Avlsarbejde.
4. Udsætning.
5. Forslag til restaurering af gyde- og opvækstområder i tilløbene.
6. Forslag til restaurering af gyde- og opvækstområder i hovedløbet.
7. Vandløbspleje.
8. Administration af fiskevand.
9. Uddannelse.
10. Finansiering.
11. Adresseliste
12. Tidsplan for iværksættelse af handlingsplan.

1. Formål

Formålet med denne handlingsplan er, at beskrive det fremtidige arbejde med at gøre Kongeåens vandsystem til et velfungerende fiskevand. Et fiskevand baseret på store naturlige reproducerende bestande af stalling, laks, bækørred og havørred, samt en moderne administration af fiskevandet, der sikrer balance mellem fiskeri og fiskebestande.

For at nå dette mål skal arbejdet med vandløbsrestaureringer, udsætninger og administration af fiskeriet følges ad.

Det betyder, at der i fremtiden skal arbejdes særligt med følgende forhold:

- Restaurering af gyde- og opvækstområder.
- Vandkvalitet.
- Frie passageforhold.
- Avlsarbejde efter DFU's genetiske anbefalinger.
- Optimering af udsætninger.
- Sikring af et bæredygtigt fiskeri i forhold til fiskebestanden.

2. Status på Kongeåens bestand af laksefisk.

Stalling

Der findes i dag en selvreproducerende bestand af stalling i Kongeåen. Bestanden trives tilsyneladende godt, især i den øvre del af vandsystemet. Der findes ingen egentlig bestandsopgørelse, så det er uvist hvordan det nuværende fiskepres påvirker bestanden.

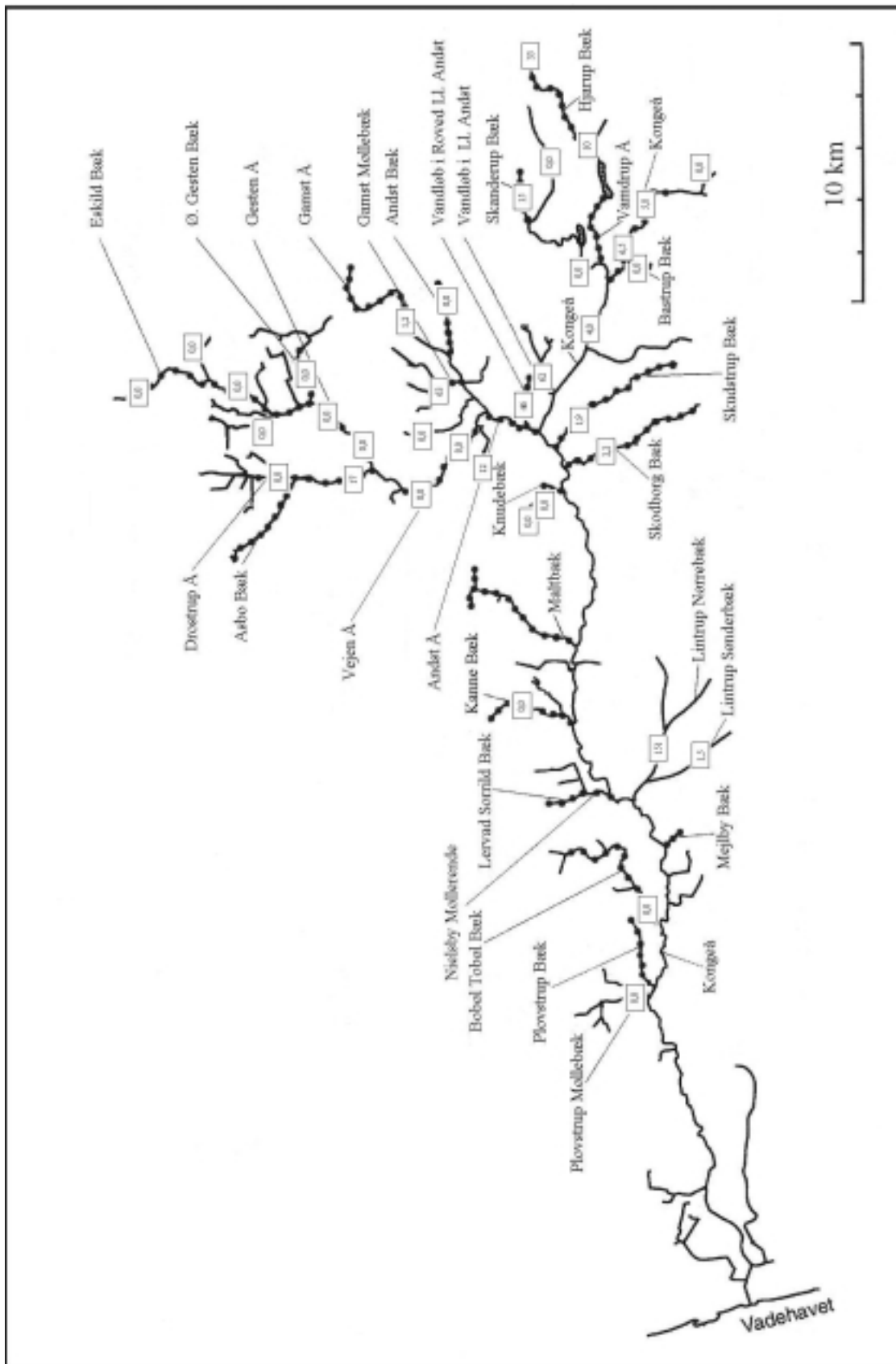
Laks

Det er i Vadehavsrapporten beregnet, at der i 1994 var en meget beskedent **gydebestand** af laks på mindst 37 fisk i Kongeåens vandsystem. I Vadehavsrapporten er smoltudtrækket beregnet til 44 fisk. Elfiskeri på udvalgte stryg i Kongeåen har vist at udsatte 1 års laks trives i åen. Der er dog ikke påvist naturligt produceret yngel. De seneste års lakseudsætninger har endnu ikke vist sig i form af en forøget lakseopgang.

Ørred

Det er i Vadehavsrapporten beregnet, at der i 1994 var en samlet **gydebestand** på 650 havørred. I Vadehavsrapporten er smoltudtrækket beregnet til 866 fisk. Der foreligger ingen opgørelse over bækørredbestandens størrelse, men der findes spredte selvreproducerende bestande i vandsystemet.

For ørred findes der elfiskedata fra den seneste udsætningsplan 1990. Disse data viser hvor der dengang i vandsystemet fandtes naturligt produceret ørredyngel. Resultaterne fra udsætningsplanen fra 1990 er vist på kortet side 7. Ribe Amts elbefiskninger i 1997 viser et lignende billede.

Fundne yngeltætheder pr. 100 m² i Kongeåens vandsystem fra udsætningsplan 1990.

3. Avlsarbejde

Formål

At genetablere selvreproducerende bestande af havørred og bækørred gennem avlsarbejde på lokale vildfiskebestande.

Moderfisk

Indfangning

- Moderfiskene skal indfanges i hovedløbet.
- Indfangningen foregår ved elektrofiskeri.
- Gennem erfaringer udvælges de strækninger der giver flest moderfisk.
- Indfangning af moderfisk skal foregå i perioden primo november til ultimo december.
- Stryges fiskene i felten skal elektrofiskeriet foregå fra medio til ultimo december.
- Vilde bækørredhanner kan bruges i avlen.

Opbevaring

- Såfremt moderfiskene skal opbevares skal dette ske således, at unødvendig håndtering undgås. Dette kan bl.a. opnås ved, at fiskene opdeles og opbevares efter køn og modenhed. Det er i den forbindelse nødvendigt, at låne/leje et antal bassiner på Foldingbro dambrug.
- Det skal tilstræbes, at fiskene overvåges dagligt og at skimmelangreb forebygges gennem tilsætning af salt til indløbsvandet.
- I tilfælde af sygdom i Kongeåen, opbevares moderfiskene på Jedsted Dambrug.

Strygning

- Alt avlsarbejde gennemføres - så vidt det er muligt - efter principper beskrevet i DFU-rapport nr. 28-96 "Grundlaget for fiskeudsætninger i Danmark" (ny pjece udgivet februar 98).
- Ved et for lille antal moderfisk, kan der efter kontakt til DFU, Veterinærdirektoratet og Ribe Sportsfiskerforening (Gelså Sammenslutningen) bruges vildfisk fra Ribe Å-systemet eller evt. Sneum Å-systemet, i det omfang der kan opnås en aftale.
- Hanner og hunner der er indgået i årets avl noteres i en "avlsprotokol" hvor fiskens længde, køn og mængden af afstrøgne grønæg angives.
- Ved mangel på moderfisk kan de opdrættede fangstmodne vildfisk eventuelt indgå i avlen, dog højst én gang pr. årgang.

Opdræt og pasning

- Efter afstrygning lægges de befrugtede æg i klækkebakker på Foldingbro dambrug.
- Æggene opdrættes til forfodret yngel. En del af yngelen udsættes iflg. Udsætningsplanen. Den resterende mængde yngel opfodres til fangstmodne bækørred i størrelsen mellem 35 og 45 centimeter (ca. 5000 fisk).
- Der føres dagbog over fastsatte parametre til brug ved afrapportering og evaluering af årets klækkearbejde.
- I tilfælde af sygdom i Kongeåen placeres de befrugtede æg i klækkeskab i SSFs klubhus. Ved øjenægstadiet, transporteres de til Foldingbro dambrug.
- Klækkeskabet skal påfyldes vand fra det bedste tilløb i Kongeåsystemet. Klækkeskabet spædes op med ledningsvand og vandet skiftes hver 14 dag med vand hentet fra det bedste tilløb til Kongeåen.
- Klækkeskabet skal tilses flere gange dagligt og skabets funktioner overvåges døgnet rundt v.h.a. tilkobling af telefonalarm.

Evaluering

Der afholdes årligt en evaluering af avlsarbejdet. Senest ultimo september mødes alle implicerede fra de 2 foreninger, samt dambrugeren til evaluering. Eventuelle ændringsforslag ansøges hos DFU inden næste års arbejde.

4. Udsætning

Formål

Udsætning af yngel har til formål at etablere og ophjælpe lokale selvreproducerende bestande. Udsætning af fangstmodne bækørred (avlet på vildfisk) har til formål, at dække behovet for fangst under det rekreative fiskeri. Fra år 1999 skal udsætningsmaterialet udelukkende stamme fra lokale vildfisk. I en overgangsperiode vil der fortsat blive udsat fangstmodne fisk af dambrugs oprindelse. Udsætning af fangstmodne vildfisk kan tidligst forekomme i år 2001.

Udsætningsplan

Den nuværende udsætningsplan for Kongeåens vandsystem skal revideres i løbet af 1998. Til strukturdirektoratet vil der i samarbejde med Danmarks Sportsfiskerforbund blive fremsendt forslag til ændring af udsætningsplanen. Forslaget er ved færdiggørelsen af denne handlingsplan endnu ikke fremsendt til afgørelse i strukturdirektoratet, men forslaget indeholder nedenstående punkter.

- I en **forsøgsperiode** frem til næste revision af udsætningsplanen, udsættes udelukkende yngel og fangstmodne fisk avlet på vildfisk.
- Strækninger med en mindre selvreproducerende ørredbestand friholdes for supplerende udsætninger og i stedet bør der gennemføres vandløbsrestaurering.
- Yngeludsætningen øges ved en konvertering fra ½ års og 1 års ørred.
- De økonomiske midler der spares ved denne konvertering og værdien af øvrige udsætninger af ørred > 17 cm, samt mundingsudsætninger, i henhold udsætningsplan 1999, ønskes hensat på en konto øremærket til vandløbsrestaureringer i Kongeåens vandsystem.
- Udbetaling fra denne konto sker gennem skriftlig ansøgning til DFU. Ansøgning sker via amterne.
- Ubrugte midler på denne konto skal kunne overføres fra år til år.
- Tilpasning af den mængde rogn der må stryges til avlsarbejdet (yngel og fangstmodne fisk).

I forbindelse med revideringen af udsætningsplanen 1998 ønskes følgende vandløb undersøgt for egnethed til yngeludsætninger:

- Plovstrup Bæk
- Vejen Bæk
- Sønderskovgrøft
- Audiola Grøften

Udsætningsplanen skal kunne justeres løbende. F.eks. ved fremkomst af resultater fra effektundersøgelser i restaurerede vandløb, hvor naturlig reproduktion er opnået eller i forbindelse med opnået ny viden.

Udsætningsarbejdet

Inden ultimo februar skal der laves en detaljeret plan for årets udsætningsarbejde. Planen skal indeholde et detaljeret kortmateriale med udsætningsposition, ansvarlige personer og dato for udsætninger. For udsætningsarbejdet gælder at:

- De ansvarlige personer skal sikre materiel, køretøjer og advisering af Fiskeriinspektoret i Esbjerg.
- Der bør ikke udsættes yngel på lokaliteter, hvor der er en mindre selvreproducerende bestand. I stedet for bør der gennemføres vandløbsrestaureringer.
- Til brug ved udsætning af yngel indkøbes transportkar med indbygget recirkulation af vandet (iltning).
- Udsætning af laks og fangstmodne bækørred foregår fra båd med transportbur påmonteret.
- Alle der deltager i arbejdet skal have gennemført et kursus i fiskeudsætning.

Dambrugenes pligtudsætning af ørred

Det bør sikres at disse udsætninger består af lokale vildfisk. For at opnå dette tages der kontakt til Danmarks Fiskeriundersøgelser.

- Gesten Dambrug, ingen udsætning.
- Vejen Store Vandmølle, ingen udsætning.
- Vejen Lille Vandmølle, ingen udsætning.
- Kongeåens Dambrug, 300 stk. 2 års >20cm.
- Foldingbro Dambrug, 500 stk. 1 års 9-12cm.
- Åtte Dambrug, 200 stk 2 års >20cm.
- Nielsby Dambrug, 300 stk 2 års >20cm.
- Jedsted Mølle Dambrug, ingen udsætning.
- Maltbæk Dambrug, 400 stk. 2 års >20cm.

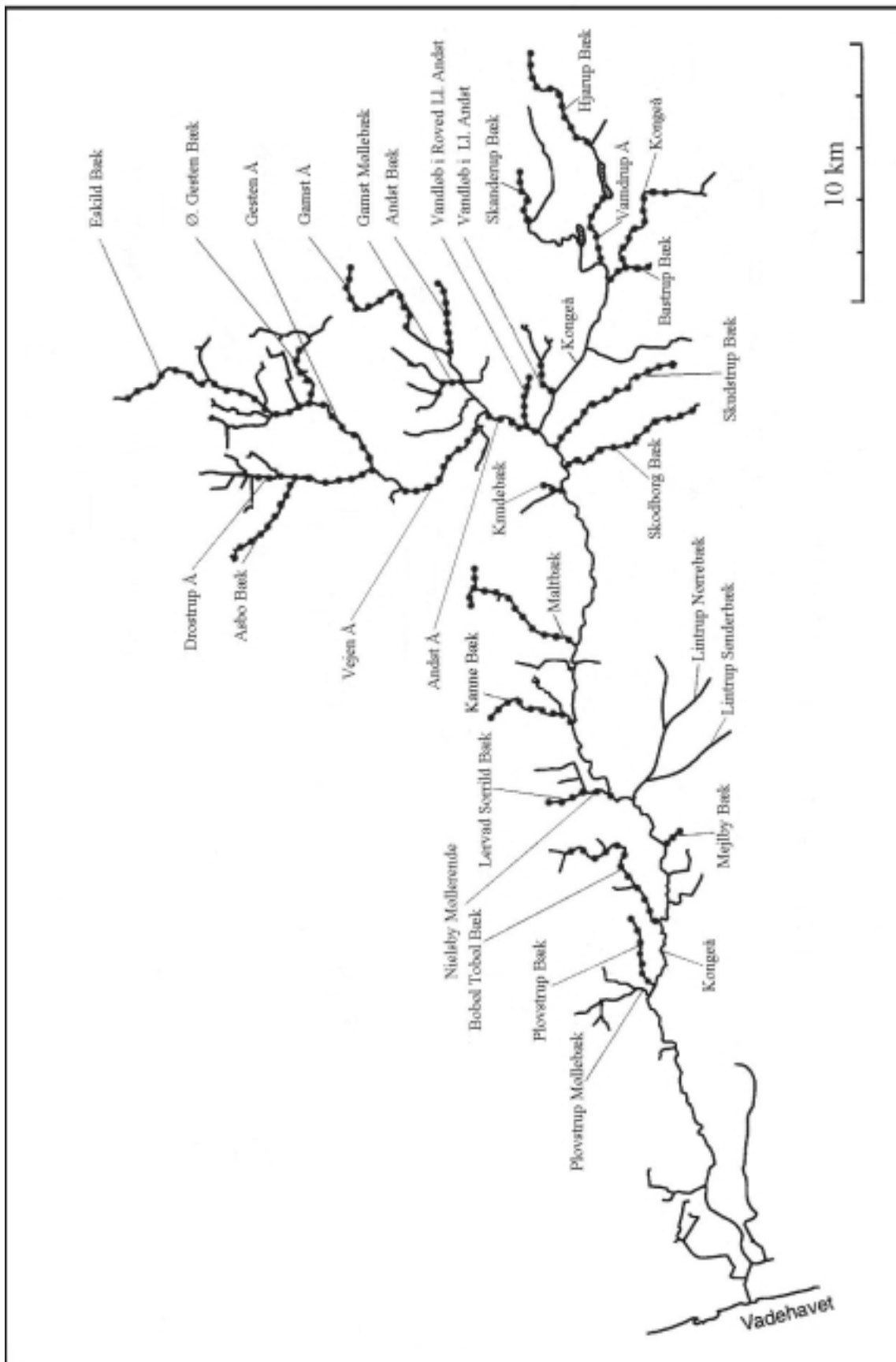
Laks

Udsætninger af laks følger den gældende laksehandlingsplan udarbejdet af DFU.

Der bør arbejdes for, at der i fremtiden kun anvendes udsætningsmateriale fra Skjern Å. Skjern Å laksen er en vestjysk laks.

Evaluering

Der afholdes årligt evaluering af udsætningsarbejdet. Senest ultimo september mødes alle implicerede fra de 2 foreninger til evaluering. Der tages stilling til resultater fra effektundersøgelser m.m. Eventuelle ændringsforslag ansøges hos DFU inden næste års arbejde.

Kongeåens vandsystem med markering af vandløb der foreslås restaureret.

5. Forslag til restaurering af gyde- og opvækstområder i tilløbene.

Formål

At genskabe de fysiske rammer for selvreproducerende ørredbestande i Kongeåens tilløb.

De i handlingsplanen foreslåede vandløbsrestaureringer søges gennemført ved, at afholde et møde med hver kommune. Til mødet deltager repræsentanter fra Kongeåudvalget, kommunen og amtet.

Vandløbsrestaureringer

I det efterfølgende udpeges vandløb der har et potentiale som gyde- og yngelopvækstvandløb. De fleste vandløb er allerede medtaget i udsætningsplan for Kongeå vandsystem. For hvert vandløb er der forslag til forbedringer eller etablering af bedre passage- og gydeforhold. Forslagene er udelukkende baseret på en visuel besigtigelse og der er ikke gennemført egentlige detailopmålinger. Vandløbene gennemgås amts- og kommunevis med start i den nedre del af vandsystemet.

Ribe Amt

Ribe Kommune

Plovstrup Bæk. (målsat B1)

Vandløbet kan på de nederste ca. 300 meter forbedres ved udlægning af gydegrus. Vandløbet har et potentielt gydeareal på 116 m². Der er ca. 200 meter opstrøms Forebro et mindre betonstyrt der kan omdannes til et gydeområde.

Holsted Kommune

Tobøl Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 558 m². Disse gydearealer ligger i den nedre del omkring Tobøl By og i den øvre del fra Bobøl og ca. 1000 meter nedstrøms. Flere steder kan der suppleres med gydegrus. Okkerniveauet på den øvre del ($< 0,3 \text{ mg Fe}^{2+}/\text{l}$) er ikke et problem for ørredens reproduktion. Derimod er okkerniveauet på den nedre del ($0,7 \text{ mg Fe}^{2+}/\text{l}$) et problem.

Nielsby Møllerende. (målsat B2)

Vandløbet har en totalspærring ved Nielsby dambrug. Spærringen hindrer fiskepassage til bl.a. Lervad/Sorrild Bæk. Passageproblemet ved dambruget kan løses ved etablering af en kammertrappe.

Lervad/Sorrild Bæk. (målsat B2)

Vandløbet er tilløb til Nielsby Møllerende. Vandløbet har et potentielt gydeareal på 370 m². Gydearealet er beliggende såvel op- og nedstrøms landevejen mellem Foldingbro og Tøøl. Flere steder kan gydearealet forbedres ved udlægning af gydegrus.

Brørup Kommune.

Kanne Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 1600 m². Gydearealet kan stedvis forbedres ved udlægning af gydegrus. I den øvre del er der okkerforekomst. Okkerniveauet (0,3 – 0,5 mg Fe²⁺/l) skønnes kun at være et mindre problem for ørredens reproduktion. Skal vandløbet fungere optimalt skal okkerproblemet løses.

Vejen Kommune.

Maltbæk Bæk. (målsat B1)

Vandløbet er på den nedre del et grænsevandløb mellem Brørup og Vejen Kommune. Der er en spærring ved Maltbæk Dambrug. Længere opstrøms ved Sønderskov Mølledam er der en totalspærring. Der er et godt gydeområde nedstrøms Mølledammen. Opstrøms Mølledammen og op til Maltbæk By er gyde- og opvækstforholdene af meget god kvalitet. Der er dog nogen sandvandring. Der kan udlægges supplerende sten og gydegrus. Samlet er der et gydeareal i vandløbet på 1738 m². Der er to mindre vandløb der løber til Maltbæk. Det ene løber til Maltbæk på vestsiden ca. 100 meter nedstrøms Maltbæk rensningsanlæg. Det andet løber til Maltbæk på vestsiden ca. 400 meter opstrøms Sønderskov Mølledam. Passage til disse to vandløb er forhindret ved kortere rørlagte strækninger. De rørlagte strækninger bør åbnes.

- Maltbæk Dambrug

Spærringen ved dambruget er kun passabel ved store vandføringer. Spærringen er gjort passabel ved udlægning af et stryg der dog trænger til renovering. Der bør laves et omløbsstryg.

- Sønderskov Mølledam

Spærringen kan gøres passabel ved etablering af en kammertrappe eller omløbsstryg. Ejeren af stemmeværket Fritz Ebbesen har i september 1997 tilkendegivet en positiv holdning til en eventuel løsning.

Knude Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 432 m². Der kan udlægges supplerende sten og gydegrus på en 200 meter strækning opstrøms Ribe-Kolding landevej. Vandløbsprofilen er for bred i forhold til vandføringen og det er derfor vigtigt at indsnævre strømrønden. Det kan gøres ved en miljøvenlig grødeskæring. Vandkvaliteten er forringet som følge af udledning af overfladevand fra Vejen By.

Vandløb i Roved Lille Andst. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 43 m². Der kan udlægges grus på de nederste 200 meter af vandløbet. Der er også på den nedre del en mindre rørlagt strækning, som med fordel kan åbnes. Der er umiddelbart nedstrøms den rørlagte strækning et uheldigt kreaturvandingssted der bør fjernes og erstattes af en mulepumpe.

Vandløb i Lille Andst. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 252 m². Der kan med fordel udlægges gydegrus på flere strækninger. Vandløbsprofilen er på den øvre strækning fra Nygård og ca. 500 meter opstrøms alt for bred. Grødeskæringen bør tilrettelægges således at profilen indsnævres og der skabes strømrender.

Gamst Møllebæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 252 m². Gydearealet er beliggende opstrøms et ikke passabelt betonstøbt. Støbtet ligger ca. 200 meter før udløb i Gamst Å. Støbtet bør helt fjernes og omdannes til et stryg. Der er i det ny regulativ taget højde for en nedlæggelse af støbtet. Der kan udlægges supplerende gydegrus flere steder på strækningen fra landevej i Gamst og ca. 700 meter nedstrøms.

Gamst Å. (målsat B1)

I den øvre del af Gamst Å er der et potentielt gydeareal på 979 m². Gydearealet ligger opstrøms en vanskeligt passabel spærring. Spærringen ligger ca. 100 meter nedstrøms Spangbro. Spærringen bør nedlægges og omdannes til et stryg. Der kan udlægges supplerende sten og gydegrus.

Andst Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 40 m². Der er en totalspærring nedstrøms rensningsanlægget og under Andst By. Der er i det ny regulativ taget højde for en nedlæggelse af støbtet. Vandløbet er præget af stor sandvandring. Udlægning af gydegrus bør kun foretages såfremt ovenstående problemer bliver løst.

Drostrup Å. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 1432 m². Der kan udlægges supplerende sten og gydegrus i den øvre og nedre del af vandløbet. Der er problemer med okkerforurening i den øvre del af vandløbet. Okkerniveauet (0,5 - 1,5 mg Fe²⁺/l) er et problem for ørredens reproduktion. Der er muligvis passageproblemer under den gamle jernbanedæmning S.Ø. for Bække.

Asbo Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 112 m² gydeareal. Der kan udlægges supplerende gydegrus på en ca. 400 meters strækning nedstrøms Asbo - Læborg landevejen.

Gesten Å. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 1154 m². Der er en totalspærring ved Gesten dambrug. Der er problemer med vandkvaliteten nedstrøms Gesten dambrug og Gesten rensningsanlæg. Der kan udlægges supplerende gydegrus på strækningen fra Gesten Dambrug og ned til Drostrup Vadvej og i den øvre del omkring Åvej. Der er mindre problemer med okker i den øvre del af vandløbet. Okkerniveauet (0,3 - 0,5 mg Fe²⁺/l) skønnes, at være et mindre problem for ørredens reproduktion.

- *Gesten Dambrug*

Der er ikke etableret nogen form for fiskepassage ved Dambruget. Der bør anlægges et omløbsstryg. Ifølge kendelsen skal der inden udgangen af 1999 være iværksat en løsning på passageproblemet.

Eskild Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 163 m² beliggende på de nederste ca. 2000 meter af vandløbet. Der kan på denne strækning udlægges supplerende gydegrus.

Øster Gesten Bæk. (målsat B1)

Der er et potentielt gydeareal på 228 m². Der kan udlægges supplerende gydegrus op- og nedstrøms Stilundvej nord for Gesten.

Vejle Amt

Lunderskov Kommune

Skanderup Bæk. (målsat B2)

Der er et potentielt gydeareal på 598 m². Der kan udlægges supplerende gydegrus og sten flere steder fra Skanderup By og ca. 1500 meter nedstrøms.

Vamdrup Kommune

Hjarup Bæk. (målsat B1)

Der er et potentielt gydeareal på 871 m². Der er en mindre spærring ved Hjarup Gård der bør ombygges således at der er pasagemulighed. Der kan udlægges supplerende gydegrus på strækningen op- og nedstrøms Hjarup By.

Øvre Konge Å (opstrøms Knagmølle). (målsat B2)

Der er et potentielt gydeareal på 8266 m². Der kan udlægges gydegrus i vandløbet hvor det løber syd om Vamdrup By. Der er problemer med alger fra såvel Søgaard Sø og Bønstrup Sø efter tilløb af Vamdrup Å. Søerne bør restaureres. Der foreligger fra myndighederne et projekt til restaurering af Bønstrup Sø.

Vamdrup Å. (målsat B2)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 2080 m². Der kan udlægges sten i vandløbet. Der er problemer med algerne fra Søgård sø. Søen bør restaureres.

Bastrup Bæk. (målsat B2)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 100 m². Der kan udlægges supplerende gydegrus på de nederste 300 meter før udløb i Kongeåen.

Sønderjyllands Amt

Rødning Kommune

Skudstrup Bæk. (målsat B1)

Vandløbet har et potentielt gydeareal på 277 m². Vandløbet kan tilføres gydegrus på strækningen nedstrøms Skudstrup By. Der er muligvis problemer med vandkvaliteten p.g.a. udledning fra Skudstrup rensningsanlæg.

Skodborg Bæk. (målsat B1)

Der er et potentielt gydeareal på 339 m² gydeareal. Der er et mindre betonstyt, som kan passeres ved høje vandføringer. Styrtet bør udjævnes og omdannes til et stryg. Der kan tilføres supplerende gydegrus på flere strækninger fra Lundsgårdvej og ned til betonstyrtet. Der er problemer med udledning af spildevand fra overfaldsbygværker i Skodborg. VOSF har et forslag til restaurering af vandløbet til behandling hos kommunen.

Lintrup Bæk. (målsat B1)

Der er et potentielt gydeareal på 1836 m². Der er i den øvre del af Lintrup Nørrebæk problemer med sandudvaskning fra kreaturvandingssteder. Der er i Lintrup Sønderbæk forureningsproblemer nedstrøms Lintrup rensningsanlæg.

Mejlby Bæk. (målsat B1)

Der er et potentielt gydeareal på 348 m². Der kan udlægges supplerende gydegrus på strækningen fra Koldingvej og ned til Kongeåen. Rørlægning åbnes ovenfor hovedvejen.

Tabel over vandløb der kan restaureres.

Vandløbsnavn	Kommune	Gydegrus	Sten	Træer	Spærringer	Okker	Forurening
Kanne Bæk	Brørup	X				X	
Lervad/Sorrild Bæk	Holsted	X	X	X			
Tobøl Bæk	Holsted	X	X	X		X	
Nielsby Møllerende	Holsted				X		
Skanderup Bæk	Lunderskov	X	X				
Plovstrup Bæk	Ribe	X	X		X		
Lintrup	Rødning			X			X
Mejlby Bæk	Rødning	X	X	X	X		
Skodborg Bæk	Rødning	X	X		X		X
Skudstrup Bæk	Rødning	X	X				X
Bastrup Bæk	Vamdrup	X	X	X			

Hjarup Bæk	Vamdrup	X	X		X		
Vamdrup Å	Vamdrup		X				X
Øvre Konge Å	Vamdrup	X	X				
Andst Bæk	Vejen	X	X	X	X		
Asbo Bæk	Vejen	X		X			
Drostrup Å	Vejen	X	X	X		X	
Eskild Bæk	Vejen	X	X	X			
Gamst Møllebæk	Vejen	X	X	X	X		
Gamst Å	Vejen	X	X		X		
Gesten Å	Vejen	X	X		X	X	X
Knude Bæk	Vejen	X	X	X			X
Maltbæk	Vejen	X	X		X		
Vandløb i Ll. Andst	Vejen	X	X	X			
Vandløb i Roved Ll. Andst	Vejen	X	X				
Øster Gesten Bæk	Vejen	X	X	X			

6. Forslag til restaurering af gyde- og opvækstområder i hovedløbet.

Formål

At sikre vandrefiskenes fri passage og genskabe de fysiske rammer for en selvreproducerende ørredbestand i hovedløbet.

De i handlingsplanen foreslåede vandløbsrestaureringer søges gennemført ved, at Kongeåudvalget afholder et møde med Vejen Kommune og Ribe Amt.

Restaurering

Som en helhed er der tilstrækkeligt med gyde- og opvækstområder. Forslagene til forbedringer af de fysiske forhold er udelukkende baseret på en visuel besigtigelse og der er ikke gennemført egentlige detailopmålinger.

Vejen å. (målsat B2)

Der er 795 m². potentielt gydeareal. Nedstrøms opstemningen ved Store Vandmølle Dambrug kan der på en ca. 100 meter strækning udlægges supplerende sten og gydegrus. På strygene mellem Vejen Lille Vandmølle og Andst Bro kan der suppleres med gydegrus og større sten. Der er problemer med passageforholdene ved Vejen Lille Vandmølle Dambrug og der er generelt problemer med sandvandring i vandløbet.

- Vejen Lille Vandmølle Dambrug.

Modstrøms fisketrappen ved Vejen Lille Vandmølle Dambrug er dårligt placeret og bør justeres. Ejeren Flemming Poulsen har i januar 1998 mundtligt tilkendegivet, at han er interesseret i at der laves et omløbsstryg ved dambruget.

Andst å. (målsat B2)

Der findes et stryg ca. 200 meter nedenfor Lundgårdvej med 210 m² potentielt gydeområde. Stryget kan suppleres med gydegrus og større sten.

Konge å. (målsat B2)

Fra Knagemølle og nedstrøms henligger gyde- og opvækstområderne i naturtilstand, men er dog præget af sandvandring. Nogle stryg vil med fordel kunne gennemgraves. Problemerne ligger i passageforhold ved spærringerne. Den potentielle gydeareal er 11607 m². Strækningen fra Jedsted Mølle og til havet bør lægges tilbage i de gamle slyngninger.

- Knagemølle

Der findes en fisketrappe af modstrøms typen. Det er normalt intet problem for større ørreder eller laks, at passere over stemmeværket. Opstemningen er af kulturhistorisk interesse og driver kun

sjældent møllehjulet. Driften sker iflg. ejeren af hensyn til at møllehjulet ikke udtørres. Det bør undersøges om der er mulighed for at fjerne stemmeværksbrædder når møllehjulet ikke er i drift. Således kan der skabes fri passage for selv små fisk og vandløbsinsekter.

- Kongeåens Dambrug

Her findes en modstrøms fisketrappe. Der er kun passage over stemmeværket ved meget store vandføringer. Trappen fungerer ikke tilfredsstillende. Der bør laves omløbsstryg.

- Nielsby Dambrug

Der findes en modstrøms fisketrappe. Stemmeværket er kun passabelt under meget store vandføringer. Der bør laves omløbsstryg. Ejeren Erik Steen Kristensen har i februar 1998 overfor VOSF mundtligt tilkendegivet, at han ingen indvendinger har mod etablering af et omløbsstryg.

- Jedsted Dambrug

Der findes en modstrømstrappe og et omløbsstryg. For yderligere at forbedre fiskepassagen ved stemmeværket kan der etableres en kammertrappe.

Tabel over vandløb der kan restaureres.

Vandløbsnavn	Amt/Kommune	Gydegrus	Sten	Træer	Spæringer	Genslyngning	Forurening
Vejen Å	Vejen	X	X	¹⁾ (X)	X		X
Andst Å	Ribe	X	X	X			
Konge Å	Ribe			¹⁾ (X)	X	X	X

1) Restaurering sker forsøgvis ved enkelte stryg.

7. Vandløbspleje

Formål

Sikre at de offentlige myndigheders administration af vandløbene er forenelig med selvreproducerende fiskebestande. Sikre at den nødvendige viden tilvejebringes og formidles, således at der opnås en optimal administration af vandsystemet.

Kongedvalget bør forestå årlige kontakter til kommuner og amter. På disse møder er det vigtigt at få drøftet forhold vedrørende vandløbsvedligeholdelse, fysiske forbedringer og problemer med sandvandring. Kongedvalget bør ligeledes medvirke til, at iværksætte undersøgelser af forhold der har betydning for vandsystemets fiskebestande.

Kontakt til vandløbsmyndigheder

Ved de årlige kontakter med kommuner og amter bør nedenstående forhold drøftes:

Handlingsplaner

- Der bør udarbejdes en handlingsplan for hvert højt målsat vandløb (A, B1, B2 og B3).

Vandløbsvedligeholdelse

- For at optimere opvækstområder i vandløbene bør der udelukkende gennemføres en manuel vandløbsvedligeholdelse, hvor dette overhovedet er muligt.
- Kantvegetationen skal bevares og grøden skæres skånsomt.
- Det bør kræves at alle som administrerer og udfører vandløbsvedligeholdelse har gennemført et åmandskursus af en uges varighed.

Fysiske forbedringer

- For at forbedre forholdene i og omkring vandløbene kan der bl.a. plantes elletræer og udlægges grus og større sten som fiskeskjul m.m.

Sandvandring

- Problemer med sandvandring i vandløbene bør nedbringes.
- Det skal sikres at de lovpligtige 2 meters bræmmer overholdes langs vandløbene.
- Kreaturvandingssteder skal afløses af mulepumper.
- Marker der afgræsses af kreaturer skal være indhegnede ned til vandløbene.
- Sandfang.

Genslyngning af vandløb

- Drøfte mulighed for tilbagelægning af vandløb.

Vandkvalitet

- Spredt bebyggelse
- Rensningsanlæg og Dambrug
- Vandindvinding
- Okker

Fiskeriinspektoret

Der bør holdes et møde med fiskeriinspektoret. Hvor der bl.a. drøftes:

- 10mm. riste foran dambrugenes vandindtag.
- Kontrol af fisketegn, fiskekort, fiskepassager, ålepas m.m.
- Kursus i fiskerilovgivning.

Undersøgelser

Kongeåudvalget bør arbejde for, at der efter behov tilknyttes myndigheder og evt. specialestuderende til at belyse forhold i vandsystemet. På nuværende tidspunkt synes nedenstående forhold at være aktuelle:

- Kilder til sandvandring kortlægges.
- Undersøgelser af fiskesygdomme.
- Forsøg med fisketæller ved Jedsted Mølle.
- Effektundersøgelser af udsætninger.
- Effektundersøgelser af restaureringer.
- Bestandsopgørelser ved fangst/genfangstmetoden.
- Iltmangel bag dambrugene i hovedløbet.
- Effektundersøgelser af miljøvenlig vandløbsrestaurering.
- Undersøgelse af smoltvandring forbi dambrugsopstemninger.

Vandpleje årbog

Der bør udgives en årlig beretning over vandplejearbejdet. Den kan bl.a. indholde:

- Evaluering af handlingsplan.
- Resultater fra elfiskeri efter moderfisk.

- Mængde rogn der er strøget.
- Fangststatistik.
- Igangværende projekter.
- Udsætninger.

8. Administration af fiskevandet

Formål

At skabe et velfungerende fiskevand hvor fiskebestand og fiskeri er i balance med vandsystemets bæreevne. At følge fisketrykket i vandsystemet gennem en fangststatistik. At udbrede kendskabet til foreningerne, fiskevandet , lokale regler og etik.

Fangststatistik

Der bør hvert år laves en opgørelse af den **samlede** fangst af laksefisk i Kongeåen. Materialet baseres på medlemmer og kortløseres fangst. Årlig indberetning af fangst fra medlemmer bør være obligatorisk for at bevare medlemskab af foreningerne.

Fangstrapporterne skal belyse flg. forhold:

- Antal hjemtagne havørred, laks, stalling og bækørred.
- Fiskenes længde og evt. vægt.
- Fangstdato.
- Fangststed (nedstrøms Jedsted Dambrug, nedstrøms Nielsby Dambrug, nedstrøms Kongeåens Dambrug, øvre Kongeå).
- Fisketryk.
- Månedlige og årlige variationer.
- Vandføring.

Fangstrapporterne skal koordineres mellem foreningerne og der bør foreligge ensartet fangstrapport til medlemmer og kortløser for sæsonen 1999. Der skal trækkes lod blandt indsendte fangstrapporter fra kortkøbere om et antal medlemskaber/årskort.

Fangststatistikken skal offentliggøres i foreningernes medlemsblade og en eventuel Kongeå internet hjemmeside. Hvert år sammenlignes fangsterne over en længere årrække.

Serviceforhold

For foreningernes fiskevand skal der udarbejdes et godt informationsmateriale der udleveres ved køb af fiskekort på kortsalgsstederne. Informationsmaterialet skal indholde oplysninger om:

- Foreningernes arbejde med vandsystemet.
- Kort over fiskevand, adgangsveje og parkeringspladser.
- Regler og etik.
- Kontaktpersoner i foreningerne.
- Fangststatistikker.
- Lokale fiskeguides.
- Aktuel information.
- Indvejningssteder.

Fiskeguides

Der bør være et antal fiskeguides tilknyttet foreningerne, der mod brugerbetaling kan rådføre fisketurister om fiskevandet, fiskeri og fisketeknikker.

Markedsføring af fiskevandet

Foreningerne skal aktivt medvirke ved markedsføringen af fiskevandet. Dette kan bl.a. gøres ved at rette henvendelse til de lokale turistforeninger og til turistgruppen Vestjylland. Det er nødvendigt for at kunne styre/præge udviklingen. Målsætning er at opnå en balance hvor man undgår overfiskning, men alligevel holder fiskevandet åbent for alle.

Internet hjemmeside

Kongeåen bør have sin egen hjemmeside hvor følgende oplysninger skal fremgå:

- Kort over fiskevandet.
- Fiskeriet i vandløbet.
- Foreningsinformation.
- Kortsalgssteder.
- Fangsstatistikker.
- Vandløbspleje.
- Aktuelle emner (eks. biologiske undersøgelser).
- Billeder fra Kongeåen.

Pressedækning af aktiviteter

Foreningerne bør benytte enhver positiv lejlighed til at komme i medierne, f.eks. når der laves om-løbsstryg. Der bør være en fast "PR-medarbejder" for foreningerne.

Sponsoraftaler

På forsøgsbasis bør der laves sponsoraftaler i forbindelse med følgende:

- Informationsfolder.
- Internet hjemmeside.
- Postkasser til dagkort.

Regler og etik

Der bør tages stilling til disse emner:

- Krogstørrelse, type og antal fiskestænger.
- Fredningstider og mindstemål.
- Agn og fangstbegrænsning.
- Kontrol og kontrollører.

9. Uddannelse

Kongeåudvalget bør gennemføre regelmæssige uddannelsesforløb af såvel nye som gamle vandplejefolk. Der bør anvendes såvel interne som eksterne undervisere, der hver især er specialister indenfor deres områder. Forsøgsvis kan kommunernes åmænd og vandløbsansvarlige inviteres til kurserne. Der er løbende behov for videreuddannelse indenfor områderne:

Fiskeopdræt

Der afholdes et kursus hvor tidligere erfaringer og ny viden fremføres. Kurset skal bl.a. indeholde:

- Udvælgelse og håndtering af moderfisk.
- Strygning af æg og mælk.
- Genetisk variation.

Fiskeudsætninger

Medlemmer der forestår arbejdet med fiskeudsætninger **SKAL** have gennemgået et kursus i fiskeudsætning, da det er af allerstørste vigtighed, at fiskene fordeles optimalt og behandles varsomt.

Vandløbsrestaurering

Der skal afholdes et kursus for de medlemmer, som skal forestå eller deltage i dette arbejde. Kurset skal bl.a. indeholde:

- Udarbejdelse af ansøgninger.
- Udarbejdelse af skitseprojekter.
- Kontakt til vandløbsmyndighed.
- Kontakt til lodsejere.
- Lovgivning.
- Typer af vandløbsrestaurering.

Elfiskeri

Der sendes efter behov medlemmer på kursus i elektrofiskeri.

Fiskerilovgivning

Der afholdes kursus i fiskeri lovgivning i samarbejde med fiskeriinspektoratet.

10. Finansiering

- *Miljøstyrelsen*
Støtte til vandløbsrestaurering iflg. Vandløbsloven § 37. Dækker udgifterne med op til 50-75 %. Der uddeles årligt 3-6 mill. kr.
- *Fisketegnsmidler*
I 1997 blev der afsat 2 mill. kr. Støtten tildeles med op til 25 % af omkostningerne. Primært kommunale og private vandløb. Ansøgningen skal sendes til amtet.

Konverterede fisketegnsmidler (se side 9) ansøges gennem amterne for hvert projekt.

- *Bødefonden*
Administreres af Ferskvandsfiskeriforeningen og DSF. Til fremme af ferskvandsfiskeriet
Ansøges gennem DSF.
- *Fonde*
Håndbog om fonde. For eksempel den grønne fond, som årligt uddeler 25 mill. kr. til grønne projekter.
- *Fonden til Fiskeriets Fremme*
Administreres af DSF:
Danmarks Sportsfiskerforbund
Worsåesgade 1
7100 Vejle
75820699
- *Sponsorer*
Fokusering på miljøet påvirker erhvervslivets interesser for at støtte projekter.
- *Laksefonden*
Administreres af Dansk Laksefond :
Hammerensgade 1
1267 København k.
33132323
- *Kommuner*

Ribe Amt

Ribe Kommune	Holsted Kommune	Brørup Kommune	Vejen Kommune
Giørtzvej 2	Højmarksvej 20	Stadionvej 15	Rådhuset
6760 Ribe	6670 Holsted	6650 Brørup	6600 Vejen

79898989

75392066

75381144

79960588

Vejle Amt

Vamdrup Kommune	Lunderskov Kommune
Idrætsvej 1	Kobbelvænget 2
6580 Vamdrup	6640 Lunderskov
76922100	75585311

Sønderjyllands Amt

Rødding Kommune
Østergade 28
6630 Rødding
74842161

- *Amtter*

Ribe Amt	Sønderjyllands Amt	Vejle Amt
Sorsigvej 35	Jomfrustien 2	Damhaven 12
6760 Ribe	6270 Tønder	7100 Vejle
75424200	74335050	75835333

- *Øvrige fonde*

(i alfabetisk rækkefølge)

1. Albani Fonden, Tværgade 19, 5100 Odense C. (Støtter bl.a. forskning, naturbeskyttelse og humanitære formål). Intet ansøgningskema - uddeling marts-april.
2. A/S Midtbanks fond, att. Lisbeth Adser, Østergade 2, 7400 Herning. (Støtter bl.a. kulturelle og almennyttige formål). Intet ansøgningskema.
3. Augustinusfonden, Amaliegade 47, 1256 København K. (Støtter bl.a. alment velgørende formål). Intet ansøgningskema.
4. Bikuben fonden v/K. Dam Steffensen, Silkeborggade 8, 1113 København K. (Støtter bl.a. alment velgørende formål). Intet ansøgningskema.

5. Bodil Pedersen Fonden v/Advokat Poul Roepstroff, Frederiksberggade 23, 1459 København K. (Støtter bl.a. bevarelsen af dyreliv (laks)). Intet ansøgningskema.
6. Bodil & Anders Schous Fond, Søparken 27, 6580 Vamdrup. (Støtter bl.a. videnskabelig og praktisk forskning i miljøbeskyttelse). Intet ansøgningskema.
7. Danmarks Naturfond v/Hans H. Sune Ebbesen, Frederiksberg Runddel 1, 2000 Frederiksberg. (Støtter bl.a. sikring af rekreative værdier for befolkningen samt beskyttelse af plante- og dyreliv (fisk)). Intet ansøgningskema.
8. Dansk Rotarys Hjælpearbejde v/advokat Christian Lemvigh, Ågade 10, 6670 Holsted. (Støtter bl.a. samfundsgavnige opgaver). Intet ansøgningskema.
9. Den Danske Banks Fond af 1986, Holmens kanal 12, 1092 København K. (Støtter bl.a. beskyttelse af naturmiljøet). Intet ansøgningskema.
10. F. L. Schmidt & Co A/S Gavefond v/Ove Nielsen, Ramsingsvej 32, 2500 Valby. (Støtter bl.a. naturbevarende og miljømæssige initiativer og projekter). Intet ansøgningskema.
11. Fisketegnsmidlerne, Fiskeridirektoratet, Stormgade 2, 1470 København K. (Støtter bl.a. forskning i fisk mv.).
12. Fonden af 28. februar 1972 v/Landretssagfører J. Kirstein, Skindergade 44, 1159 København K. (Støtter bl.a. naturfredning, miljøbeskyttelse mv.). Intet ansøgningskema.
13. Fonden af 1. juli 1980 v/Fuldmægtig Gotfred Tvede, Herman Triers Plads 3, 1975 København V. (Støtter bl.a. miljømæssige og rekreative formål).
14. Forureningsfonden af 1972 v/Renholdningsselskabet af 1890, Kraftværksvej 25, 2300 København S. (Støtter bl.a. forureningsbekæmpelse, forskning i forureningsbekæmpelse, genbrugsforskning mv.). Intet ansøgningskema.
15. Friluftsrådets Fonde, Scaniagade 13, København.
16. Frk. Alma Caroline Madsens Mindelegat v/Advokat Jacob Hald, Nicolajgade 22, 1068 København K. (Støtter bl.a. naturbevarende projekter). Intet ansøgningskema.
17. Funch Fonden v/Ole Funch, H. C. Andersensgade 4, 5000 Odense C. (Støtter bl.a. miljøforbedrende projekter).
18. Grundfos Miljøfond.

19. H. R. Frederiksens Fond v/Advokatfirmaet Saltorp, Hald & Andersen, Bredgade 6, 1260 København K. (Støtter bl.a. bevarelsen af vilde dyrearter, herunder laks). Intet ansøgningsskema.
20. Illum-Fondet v/Per Bork, Strandgade 44, 1401 København K. (Støtter bl.a. foreningsarbejde, friluftsliv og andre samfundsgavnige formål). Intet ansøgningsskema.
21. Jyske Banks Fond, Regnskabsafdelingen, Vestergade 8-16, 8600 Silkeborg. (Støtter foreningsaktiviteter med almennyttigt sigte). Intet ansøgningsskema.
22. Kreditforeningen Danmarks Fond for særlige formål, Albani Torv 2-3, 5100 Odense C. (Støtter bl.a. forskningsmæssige initiativer, fritidsformål og almennyttige aktiviteter). Kun ansøgningsskema ved ansøgninger til fritidsformål.
23. Lokale og anlægsskuffen, Englandsvej 270, 2770 Kastrup, tlf. nr. 32522898. (støtter klublokaler og væresteder).
24. Lundbeckfonden v/direktør Poul A. Christensen, Ottiliavej 7-9, 2500 Valby. (Støtter bl.a. miljømæssige projekter). Intet ansøgningsskema.
25. Martin Pedersens Mindelegat v/Henrik Simonsen, Nørrelykke 4, 6200 Aabenraa. (Støtter bl.a. naturbevarende projekter samt bevarelse af truede dyrearter (laks)). Intet ansøgningsskema.
26. Ole Kirks Fond v/Godtfred Kirk Christiansen, Aastvej 1, 7190 Billund. (Støtter initiativer, der fremmer almenvellet og rekreativ velfærd). Intet ansøgningsskema.
27. PETA-fonden (Protection of the Environment through Angling). (International Fond med hovedsæde i England. Støtter alle lystfiskerinitiativer i hele Europa, som opfylder fondens formål).
28. Rockwool Fonden v/Tom Køhler, Hovedgaden 501, 2640 Hedehusene. (Støtter bl.a. projekter med miljømæssig baggrund og miljøforbedrende aktiviteter). Intet ansøgningsskema.
29. SPARs Miljø- og Naturbeskyttelsesfond, Gammelager 11, 2600 Glostrup. (Støtter projekter, der i bredeste forstand virker for miljøbeskyttelse i relation til plantevækst og dyreliv). Intet ansøgningsskema.
30. Tuborg Fondet v/Underdirektør N. C. Roelsen, Strandvejen 50, 2900 Hellerup. (Støtter bl.a. projekter til hjælp for dansk kultur, natur og miljø samt ungdomsaktiviteter). Ansøgningsskema.
31. Unibanks Miljøfond, bankens hovedsæde i København. (Støtter bl.a. projekter til forbedring af levevilkårene for truede dyre- og fuglearter eller genopretning af naturområder som søer og

vandløb). Fondens bestyrelse lader 1000 unge med miljøkontor i banken udvælge blandt de indsendte ansøgninger. Intet ansøgningskema.

32. Velux Fonden af 1981, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg. (Støtter bl.a. "opgaver til gavn for Danmark").

11. Adresseliste

Sydvestjysk Sportsfiskerforening

v/ Tony Siedentopp
Mellemgaden 9
6720 Nordby
Tlf:

Vejen og Omegns Sportsfiskerforening

v/ Jan Thorsted
Jelshøjvej 30
Maltbæk
6600 Vejen
Telefon 75384694

Michael Engelbrecht

Institut for Mikrobiologi
Sektion for fiskesygdomme
Bulowsvej 13
1870 Frederiksberg C
Telefon 35282700

VAKI (automatisk fisketæller)

Aquaculture System Limited
Armuli 44, IS – 108 Reykjavik
Island

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Danmarks Fiskeriundersøgelser
Afdeling for Ferskvandsfiskeri
Vejlshøjvej 39,
8600 Silkeborg
Telefon 89213100
Telefax 89213150

Veterinærdirektoratet

Skomagervej 3B
Vinding
7100 Vejle
Telefon 75857344

Foldingbro Dambrug

V/ Niels Jørgen Jørgensen

Foldingbrovej 63

6650 Brørup

Telefon 75382502

Mobil 40269502

12. Tidsplan for iværksættelse af handlingsplan

- Vandløbsrestaureringer er startet efteråret 1997 (Skodborg Bæk).
- Der træffes aftale med Foldingbro dambrug snarest muligt (Jan og Tony).
- Der afholdes en gennemgang af handlingsplanen d.9/9-1998 kl. 19.00 i Sydvestjysk's klubhus.
- Første møderunde med kommuner og amter i efteråret 1998.
- Kursus i avlsarbejde m.m. efteråret 1998.
- Avlsarbejdet begyndes efteråret 1998.
- Kursus i fiskeudsætning vinteren 1998/99.
- Udsætninger begyndes i foråret 1999.
- Kursus i vandløbsrestaurering foråret 1999.
- Fangststatistik iværksættes for sæsonen 1999.
- Øvrige emner iværksættes inden år 2000.
- Indholdet i handlingsplanen evalueres og revideres årligt af Kongeå udvalget.
- Status for handlingsplan i forbindelse med revision af udsætningsplanen år 2005.